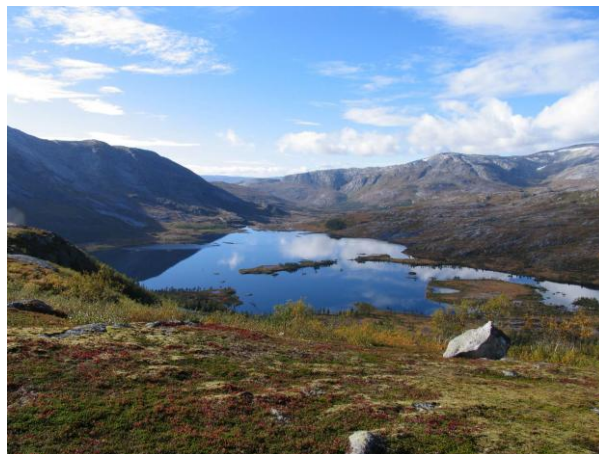

Bindal kommune

Omstillingsplan 2015–2020

INNHALDSFORTEGNELSE

1. BAKGRUNN FOR OMSTILLINGSARBEIDET	3
1.1 BAKGRUNN FOR OMSTILLINGSSTATUSEN	3
1.2 OPPSUMMERING AV STRATEGISK UTVIKLINGSANALYSE	3
1.2.1 UTFORDRINGER	3
1.2.2 MULIGHETER	4
1.2.3 ANBEFALINGER OG FORSLAG TIL PRIORITERINGER	4
1.3 BESKRIVELSE AV PROSESSEN	4
1.3.1 PLANDOKUMENTET	5
1.3.2 ARBEIDSFORM OG ORGANISERING	5
2. VISJON OG MÅL FOR OMSTILLINGSARBEIDET	6
2.1 VISJON FOR OMSTILLINGSARBEIDET	6
2.2 HOVEDMÅL	6
2.3 EFFEKT MÅL OG LANGSIKTIGE RESULTATER	6
2.4 DELMÅL OG MÅLEINDIKATORER	7
3. INNSATSOMRÅDER	8
3.1 TREBEARBEIDENDE INDUSTRI	9
3.2 EN MER VARIERT NÆRINGSSTRUKTUR	9
3.2.1 REISELIV OG OPPLEVELSESBASERTE NÆRINGER	9
3.2.2 MATPRODUKSJON – HAVBRUK OG LANDBRUK	10
3.2.3 FORNYBAR ENERGI OG MINERAL	10
3.3 KOMPETANSE OG REKRUTTERING	11
4. ORGANISERING AV OMSTILLINGSARBEIDET	12
4.1 OM VALG AV ORGANISASJONSFORM	12
4.2 BESKRIVELSE AV OMSTILLINGSORGANISASJONEN	13
5. RESSURSINNSATS OG FINANSIERING	15
5.1 OVERORDNET FINANSIERING	15
5.2 RESSURSER FORDELT PÅ OMRÅDER OG TILTAK	15
VEDLEGG	16

1. Bakgrunn for omstillingsarbeidet

Bindal kommune er den sørligste kommunen på Sør-Helgeland i Nordland, med et areal på 1.262 km². Kommunen har gjennom fem tiår opplevd en betydelig befolkningsnedgang. Denne utviklingen har ikke avtatt, og i perioden 2001 - 2013 gikk folketallet ned fra 1.903 til 1.504 personer, en nedgang på 21 %.

Når omstillingsplanen utarbeides og vedtas høsten 2014 er kommunen klar over at det kan komme en kommunereform som i løpet av omstillingsperioden vil endre kommunestrukturen betydelig. Det understrekes at omstillingsplanen i en slik setting vil gjelde for Bindal kommune slik kommunens utstrekning er i dag.

1.1 Bakgrunn for omstillingsstatusen

Bakgrunnen for at Bindal kommune vil søke om omstillingsstatus er, sammen med langvarig befolkningsnedgang, konkursen ved Bindalsbruket våren 2013 samt den betydelige avgangen av arbeidsplasser i landbruket i løpet av de siste årene. Ved konkurstidspunktet hadde Bindalsbruket om lag 40 arbeidsplasser og disse ønsker man å erstatte i løpet av omstillingsperioden. Nordland fylkeskommune har i sin analyse av Bindal kommune, utarbeidet mai/juni 2013 konkludert med at kommunen oppfyller kravene som stilles til å bli en omstillingskommune.

Negativ befolkningsutvikling over tid gir normalt følger for aldersfordelingen; ungdommer og yngre voksne flytter ut, mens eldre, etablerte voksne blir værende. Denne tendensen ser man også for Bindal, som har en lav andel barn og en høy andel alderspensjonister i befolkningen. Dersom denne trenden fortsetter, vil dette skape store utfordringer for å få til et fungerende arbeidsliv i Bindal i årene som kommer.

1.2 Oppsummering av strategisk utviklingsanalyse

1.2.1 Utfordringer

Bakgrunnen for omstillingsarbeidet i Bindal er primært langvarig nedgang i befolkningstall og nedleggelse av dørabrikken Bindalsbruket. Siden 1990 har innbyggertallet i Bindal sunket fra om lag 2100 til om lag 1500 i dag. Denne trenden har vært kontinuerlig negativ i perioden og ser ikke ut til å stagnere. Å snu denne befolkningsutviklingen og stabilisere innbyggertallet vil være svært viktig for å sikre at samfunnet i Bindal er levedyktig også i årene som kommer.

På det meste hadde Bindalsbruket godt over 100 hundre ansatte, ved konkurstidspunktet var antall ansatte om lag 40. Denne konkursen forsterker et allerede svakt næringsliv i Bindal og har forsterket den negative trenden i kommunen med fraflytting og lite fremtidstro. I tillegg har nedgangen i antall sysselsatte i landbruket i Bindal vært svært stor. Dette er med på å forsterke den negative trenden og forsterke fraflyttingen fra kommunen.

1.2.2 Muligheter

Kommunen har flere ressurser som kan og må brukes til å snu den negative trenden. Svært mange av innbyggerne i kommunen har via tidligere arbeid på Bindalsbruket spisskompetanse innenfor trebearbeidende industri. Å tiltrekke seg bedrifter innenfor denne sektoren til Bindal og å få nyetableringer innenfor denne sektoren i Bindal anses som et nøkkelpunkt for å få økt næringsaktivitet i Bindal.

Bindal har også en del naturgitte forutsetninger som kan utnyttes for å skape nye arbeidsplasser. Matproduksjon, både til lands og i sjøen, har blitt pekt på som en nøkkelsektor. I tillegg har kommunen et uutnyttet potensial innenfor mineral- og energiutvinning og reiseliv. Det passerer mange turister gjennom Bindal kommune via fylkesvei 17, men man klarer i liten grad å utnytte denne trafikken økonomisk.

1.2.3 Anbefalinger og forslag til prioriteringer

Den viktigste lærdommen fra konkursen på Bindalsbruket er at man bør ha et næringsliv med flere bedrifter som bidrar til sysselsettingen i Bindal. Dette sikrer et mer robust og mindre sårbart næringsliv i kommunen og gjør arbeidsmarkedet mindre utsatt for store svingninger som følge av konkurser.

Den strategiske utviklingsanalysen anbefaler tre definert prioriterte satsingsområder. Den første er å få økt aktivitet innenfor **trebearbeidende industri**. Her anser man at potensialet for å få en rask sysselsettingseffekt er størst. For å sikre et mindre sårbart næringsliv enn før, er det ikke ønskelig at disse arbeidsplassene kommer fra en enkeltsysselsetter. Ved å ha flere mindre bedrifter, antar man at samfunnet som helhet står sterkere rustet mot konjunktursvingninger og konkurser.

Satsingsområde to er å få en **mer variert næringsstruktur** også utenom trebearbeidende industri. I den strategiske utviklingsanalysen blir det pekt på tre sektorer som det vil være viktig for Bindal å utvikle i omstillingsperioden: Mineral og energi, reiseliv og matproduksjon. Bindal har uutnyttede naturressurser som det vil være viktig å bruke i næringsarbeidet fremover. Sysselsettingsnedgangen i landbruket i Bindal har vært dramatisk de siste tiårene, og denne trenden må man jobbe for å snu. I tillegg er det viktig å opprette nye arbeidsplasser som nyttiggjør seg de naturressursene som finnes i Bindal.

Det siste satsingsområdet i omstillingsarbeidet er **kompetanse og rekruttering**. Bindalssamfunnet har svært mye kompetanse innenfor dørproduksjon og trebearbeidende industri. Konkursen på Bindalsbruket og effekten dette har gitt, viser at samfunnet trenger en bredere kompetanse også på andre felt. Gründerånd og omstillingskompetanse er to nøkkelord som Bindal i stor grad har manglet. Dette ønsker man å rette på i omstillingsperioden.

1.3 Beskrivelse av prosessen

Formålet med prosessen var å utvikle et plangrunnlag som begrunner og prioriterer bruken av de ekstraordinære midler som kanaliseres gjennom omstillingsstatusen. I prosessen med utvikling av omstillingsplanen er det fokusert på å:

- avdekke Bindals sterke og svake sider, muligheter og trusler
- etablere en realistisk forståelse og en felles plattform for operativ handling

- definere økonomiske rammer og ansvar
- gi den/de det mandat som er nødvendig

Det ble lagt vekt på å gjennomføre planprosessen på en slik måte at de sentrale offentlige og private aktører innenfor næringsutviklingsarbeidet i Bindal stiller seg bak planens prioriteringer, og lar seg forplikte til aktiv deltakelse i gjennomføringsfasen.

1.3.1 Plandokumentet

Omstillingsplanen har et tidsperspektiv fra 2015 fram til 2020, og består av en vurdering av situasjonen i Bindal per høsten 2014 (hentet fra strategisk utviklingsanalyse), målene for omstillingsarbeidet i kommunen og de prioriterte innsatsområder. Innsatsområdene gir uttrykk for satsingsområder eller veivalg for å nå målsettingene.

Handlingsplanen er en konkretisering av omstillingsplanens satsingsområder i strategier og tiltak med hovedaktiviteter. Handlingsplanen har et kortere tidsperspektiv, idet den skal evalueres og rulleres hvert år.

1.3.2 Arbeidsform og organisering

Arbeidet med utviklinga av nyskappings- og utviklingsplanen er organisert som et prosjekt og definert som et forprosjekt. Arbeidets operative fase er hovedprosjektet.

Arbeidet er gjennomført som et forprosjekt eid av Bindal kommune. Bindal kommune oppnevnte ei styringsgruppe under ledelse av Marit Røstad. Styringsgruppa besto av:

- Britt Helstad, fungerende ordfører
- Marit Røstad (PA)
- Frode Næsvold
- Svein Egil Ristad
- Marit Dille
- Stein Okstad

Rådmann Knut Toresen møtte som observatør

Det operative arbeidet er blitt utført av et prosjektteam fra Proneo AS under ledelse av Svein Larsen. Proneo AS har også utarbeidet den strategiske utviklingsanalysen.

2. Visjon og mål for omstillingsarbeidet

2.1 Visjon for omstillingsarbeidet

Bindal kommunes visjon ligger til grunn også for omstillingsplanen:

Bindal – med vind i seglan!

2.2 Hovedmål

I utgangspunktet foreslås det tre hovedmål på omstillingsarbeidet. Disse er valgt ut fra bakgrunnen til omstillingsarbeidet:

- 50 nye, lønnsomme arbeidsplasser i Bindal innen 2020
- 550 sysselsatte i Bindal innen 2020
- 1500 innbyggere i 2020

I omstillingsperioden frem til 2020 ønsker man å etablere minimum netto 50 nye, private arbeidsplasser.

Samtidig med at antall innbyggere har sunket, har også antall sysselsatte i Bindal blitt sterkt redusert. Per i dag er det om lag 500 sysselsatte i Bindal. I løpet av omstillingsperioden er målet at dette øker med 50, slik at antall sysselsatte i Bindal blir 550 i løpet av perioden.

Det siste hovedmålet er at det skal være 1500 innbyggere, tilsvarende dagens innbyggertall, i Bindal i 2020. Kommunen har opplevd en jevn befolkningsnedgang de siste femti årene og denne trenden er nødt til å snu for at Bindal også i fremtiden skal være et livskraftig samfunn.

2.3 Effektmål og langsiktige resultater

Effektmålene – eller formålet – for omstillingsarbeidet beskriver den ønskede framtidige situasjonen som skal oppnås. Effektmålene for Bindals del er uttrykt slik:

- Styrket omstillings- og utviklingsevne hos kommunen og næringslivet i Bindal
- Sterkere fremtidstro blant lokalbefolkningen og økt bo- og blilyst i Bindal
- Økt verdiskapning ved at området får en mer robust og bredere næringsstruktur
- En større vilje og evne i Bindal til å skape sin egen arbeidsplass
- Bedre nettverksbygging og økt samhandling i regionen
- Bedre samhandling også med andre regioner og eksterne miljø
- Rolleavklaring og effektivisering av kommunens oppgaver i næringsutviklingen

Langsiktige resultater skal beskrive hva omstillingsarbeidet skal oppnå, og er knyttet til omstillingsarbeidets resultater og leveranser:

- Høyere sysselsetting og vekst i verdiskapinga i Bindal
- Et mindre sårbart næringsliv i Bindal. Dette innebærer flere lønnsomme bedrifter og en variert næringsstruktur med mindre avhengighet av en stor enkeltsysselsetter
- Flere gründere og høyere etablererfrekvens
- En befolkningsutvikling som snur og at innbyggertallet i Bindal flater ut – eller vokser

2.4 Delmål og måleindikatorer

I omstillingsarbeidet vil hovedfokus ligge på å nå de tre hovedmålene tidligere definert. Vi velger også å definere noen delmål for omstillingsarbeidet. I tillegg kan det være hensiktsmessig å se på noen konkrete målindikatorer underveis. Disse er ikke et mål i seg selv, men er viktige indikatorer på hvordan omstillingsarbeidet, og den generelle utviklinga i Bindal, utvikler seg underveis.

Delmål:

- Nettovekst på tre nye bedrifter i Bindal per år
- Det skal til enhver tid finnes gode, tilrettelagte arealer for boligbygging og næringsdrift i Bindal
- Servicetilbudet i Bindal opprettholdes på minimum 2014-nivå

Måleindikatorer:

- En årlig bedring i plasseringen i kommune-NM, Nærings-NM og Kommunebarometeret med 2013 som utgangspunkt

3. Innsatsområder

Bakgrunnen for omstillingsprosessen er primært befolkningsnedgang og tap av arbeidsplasser den siste tiden, på grunn av nedleggelse av Bindalsbruket og en sysselsettingsnedgang i landbruket. Det vil være naturlig at innsatsområdene i omstillingsplanen jobber for å løse disse utfordringene. Innsatsområdene og tiltakene innenfor de ulike områdene er basert på lokale innspill fra ulike organisasjoner, næringsliv og enkeltpersoner.

Det første innsatsområdet vil være **trebearbeidende industri**. Å få ny aktivitet på Brukstomta Næringspark, de tidligere lokalene til nå nedlagte Bindalsbruket, er en prioritert oppgave. Her anser vi at det er stort potensiale for utvikling og nye arbeidsplasser. Det er mye kompetanse i Bindal innenfor denne industrien og vi anser at denne bransjen vil være et fornuftig spor å følge videre for å få aktivitet på industriområdet.

Innsatsområde nummer to vil være å få et **mer variert og solid næringsliv** også utenfor industriområdet. For å unngå at man i fremtiden havner i en ny, sårbar situasjon med nedleggelser av hjørnesteinsbedrifter, er det viktig å satse på å få et mest mulig variert næringsliv i kommunen innenfor flere sektorer.

Det siste innsatsområdet vil være rettet mot den generelle utviklingen av næringslivet i Bindal gjennom satsing på **kompetanse og rekruttering**. Lokalt og regionalt næringsliv har arbeidstakere med fagtradisjoner og -kompetanse. Kompetanseinnhold og nivå i framtidig næringsvirksomhet vil være vesentlig for å opprettholde og videreutvikle konkurransefortrinn i de bedriftsmiljøer som eksisterer, og for å fremme nødvendig nyskaping. En viktig del av Bindals utfordring vil derfor være å legge rette for økt entreprenørskap, rekruttering, kompetanseheving og kunnskapsoverføring. En viktig oppgave vil være å bistå næringsliv med å etterspørre kunnskap og kompetansehevende tiltak.

En av Bindals store utfordringer er å snu befolkningsutviklingen. Da må man satse bredere enn bare næringsutvikling, men dette er i utgangspunktet ikke en oppgave for et omstillingsprosjekt. Primært vil å tilrettelegge for befolkningsutvikling være en kommunal oppgave, en omstillingsorganisasjon bør og skal ikke ta ansvar for dette området. Det er likevel viktig at omstillingsorganisasjonen evner å "spille kommunen god". Uten en slik innsats, mener vi effekten av de tre innsatsområdene vil være begrenset. Man bør derfor se omstillingsprosessen i Bindal i et bredere perspektiv enn bare ren næringsutvikling.

3.1 Trebearbeidende industri

Basert på menneskelige ressurser i form av kompetanse, nettverk og arbeidskraft, samt anlegg og infrastruktur, antas det å ligge betydelige muligheter innenfor utvikling av trebearbeidende industri. Sentralt i dette arbeidet, og som et betydelig suksesskriterium, står Brukstomta Næringspark. Arbeidet med realisering av næringsparken blir derfor svært viktig.

Det antas at dette trolig er det innsatsområdet som vil gi størst effekt på kort sikt, og det anbefales at en holder stort trykk på dette området i starten for å utnytte det momentum som finnes i Bindal nå.

Mål trebearbeidende industri

- Minst netto 30 nye arbeidsplasser innen trebearbeidende i Bindal innen 2020.

Forslag til tiltak trebearbeidende industri

- Etablering, utvikling og drift av Brukstomta Næringspark samt jobbe for en blanding av nyetablerte bedrifter og satsing fra eksisterende bedrifter i næringsparken
- Bedriftsrettede tiltak for bedrifter i hele Bindal

3.2 En mer variert næringsstruktur

Innsatsområde nummer to vil være å få et mer variert og solid næringsliv – i hele kommunen. For å unngå at man i fremtiden havner i en ny, sårbar situasjon med nedleggelse av hjørnesteinsbedrifter, er det viktig å satse på å få et mest mulig variert næringsliv i kommunen innenfor tre foreslåtte sektorer; reiseliv og opplevelsesbaserte næringer, matproduksjon og fornybar energi og mineral.

Mål mer variert næringsstruktur

- Minst netto 20 nye arbeidsplasser innen reiseliv og opplevelsesbaserte næringer, matproduksjon og fornybar energi og mineral innen 2020.

3.2.1 Reiseliv og opplevelsesbaserte næringer

Reiseliv og opplevelsesbaserte næringer vurderes å ha uforløst potensial i Bindal. Men skal disse mulighetene kunne utnyttes må en utvikle vertskapsrollen, utvikle nye og eksisterende aktiviteter og opplevelser samt utvikle samarbeidsrelasjoner og koordinering, både lokalt og med aktører utenfor kommunen/regionen

Det understrekes at økt trafikk som følge av mer fokusert satsing på reiseliv har betydelig effekt på bolyst og attraktivitet. Utvikling av aktivitet mot turister vil også lokalbefolkningen nyte godt av. Og motsatt – dersom lokalbefolkningen blir enda flinkere til å bruke lokale handels- og servicetilbud slik at disse består og utvikles, vil dette føre til økte muligheter og tilbud til tilreisende. Men næringen har betydelige utfordringer, og aktørbildet framstår som fragmentert og lite intensivt drevet

Forslag til tiltak reiseliv og opplevelsesbaserte næringer

- Utvikle samarbeidsrelasjoner, kanskje særlig knyttet til markedsføring og salg
- Økt fokus på utvikling av profesjonaliteten gjennom ulike kompetansehevede tiltak og vertskapsrollen
- Økt fokus på attraksjonsutvikling
- Økt fokus på produktpakking

3.2.2 Matproduksjon – havbruk og landbruk

Det er i dag betydelig aktivitet innen oppdrettsnæringa i Bindal, og det antas at vekstmulighetene er betydelige. Bindalsfjorden har stor tåleevne og høy produktivitet, og det finnes både kompetanse, lokale aktører med løfteevne og -vilje, og ikke minst, et distribusjonsnett og markedsadgang. Dette bør Bindal i større grad utnytte.

Landbruk er viktig for Bindal, både av hensyn til verdiskaping og arbeidsplasser, men også for framtidig bosetting og opprettholdelse av handels- og servicetilbud. Omstillingsarbeidet skal bidra til at bindalslandbruket utnytter de mulighetene som ligger i landbrukets ordinære virkemiddelapparat over jordbruksavtalen.

Forslag til tiltak matproduksjon

- Vurdere muligheter for foredling
- Vurdere potensiale for nye produksjonsfasiliteter for oppdrett
- Følge opp prosessen rundt arealbruksplan sjø som kan gjøre utvidelse og nyetableringer enklere
- Bistå i vurdering av nye anlegg, som for eksempel økt smoltproduksjon
- Økt markedsorientering innenfor jordbruket i Bindal for å opprettholde sysselsettingen i næringen

3.2.3 Fornybar energi og mineral

Det kan ligge betydelig potensial i utnyttelse av ringvirkninger knyttet til planlagte utbygginger av fornybar energi, både Terråkvassdraget i regi av NTE og Kalvvatnan vindkraftverk i regi av Fred. Olsen Renewables. Samtidig er det foreløpig usikkert hvorvidt investeringsbeslutningene vil fattes, og i praksis vil nok satsingsområdet fokus på fornybar energi være et slags "beredskaps"-område.

Bindals mineralressurser har betydelig potensial og også forutsetninger for industriell drift, men en mangler per i dag både nødvendig infrastruktur og lokale aktører som kan løfte en slik satsing.

Forslag til tiltak energi og mineral

- Følge opp og støtte eksterne beslutningsprosesser innen fornybar energi
- Arbeide for å avdekke og kommunisere potensialet innen mineral, samt tiltrekke seg aktører
- Jobbe for å tiltrekke seg aktører med løfteevne- og vilje
- Jobbe for å finne samarbeidskonstellasjoner
- Vurdere behovet for nødvendig infrastruktur

3.3 Kompetanse og rekruttering

Lokalt og regionalt næringsliv har arbeidstakere med fagtradisjoner og -kompetanse. Kompetanseinnhold og nivå i framtidig næringsvirksomhet vil være vesentlig for å opprettholde og videreutvikle konkurransefortrinn i de bedriftsmiljøer som eksisterer, og for å fremme nødvendig nyskaping. En viktig del av Bindals utfordring vil derfor være å legge rette for økt entreprenørskap, rekruttering, kompetanseheving og kunnskapsoverføring. En viktig oppgave vil være å bistå næringslivet med å etterspørre kunnskap og kompetansehevende tiltak.

Målsettingene innenfor området vil være knyttet til måloppnåelse innen de to andre innsatsområdene, samt kommunens effektmål og ønske om langsiktige resultatet.

Forslag til tiltak

- Arbeide for å gjøre Bindal til en attraktiv kommune også for de uten røtter i Bindal
- Bistå næringslivet i Bindal med å utrede deres kompetansebehov og hjelpe til å fylle den kompetansen som mangler
- Få et tettere samarbeid med eksterne kunnskapsmiljøer og utdanningsinstitusjoner
- Holde kurs og ha en god veiledningstjeneste for de som ønsker å starte egen bedrift
- Utvikle en gründerånd i Bindal, holdningen skal være at det er lov å lykkes
- Stimulere til økt bruk av bedriftsnettverk i Bindal og mer samarbeid og nettverksbygging med eksterne aktører
- Økt jordbrukskompetanse i Bindal for å snu den negative sysselsettingsutvikling innenfor landbruket

4. Organisering av omstillingsarbeidet

4.1 Om valg av organisasjonsform

Bindal kommune er eier av omstillingsprogrammet, og det er Bindal kommune som søker om midler til gjennomføring av programmet. Lokalt næringsliv vil være sentralt i utvikling av innsatsområder, strategier og handlingsplaner, og selvfølgelig i gjennomføring av de prosjekter omstillingsprogrammet støtter. Det samme er tilfellet med kommunen og frivillig sektor, som er viktige instrumenter for helhetlig omstilling med tanke på tilrettelegging, omdømme, attraktivitet og bolyst.

Arbeidet skal utføres i nært samarbeid med utdannings- og kunnskapsmiljøer med tanke på lokal kompetansebygging.

Følgende hensyn er tatt når valg av organisasjonsform for omstillingsarbeidet har blitt diskutert:

- Behovet for å skape engasjement og involvering
- Behovet for at aktørene må ta ansvar for utviklingen
- Bevissthet omkring betydningen av roller og ansvar
- Omstillingsområdets omfang, geografisk
- Lokale forhold og rådende omstendigheter
- Praktiske hensyn - innleie av kompetanse vs egne ansettelse, graden av kjøp av tjenester

Det ble tidlig i prosessen, og som en konsekvens av de vurderinger som er redegjort for ovenfor, klart at Bindal kommune ønsker å benytte et eksisterende selskap - Bindal Initiativ AS – til å stå for gjennomføring av omstillingsprogrammet. Dette valget er også grunnlagt i behovet for å komme raskt i gang, samt at en vil bygge videre på eksisterende strukturer i stedet for å etablere noe nytt.

Bindal kommune eier 40 % av Bindal Initiativ AS. Formålet med selskapet er å fremme næringsutvikling i Bindal kommune, og for å sikre et "folkelig" selskap og et bredt engasjement, skal selskapet søke å være et selskap for hele Bindal; både næringsliv og innbyggerne ellers. Bindal Initiativ AS har i dag rollen som førstelinjetjeneste innen næringsutvikling for Bindal kommune.

Bindal kommune vil med dette samle all næringsrelatert aktivitet i ett selskap. Dette tror kommunen kan bidra til å skape en mer slagkraftig organisasjon, både kompetansemessig og ressursmessig, og som kan bidra til ny vekst og utvikling i næringslivet i hele Bindal.

Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge krever at omstillingsselskapet skal være 100% eid av kommunen, grunnlagt i at selskapet skal forvalte offentlige midler. Dette innebærer at Bindal kommune må innløse alle private aksjer, slik at selskapet blir heleid av kommunen. Styret i Bindal Initiativ AS har enstemmig gitt sin tilslutning til at kommunen kjøper ut de private aksjonærene, og prosessen med innløsning ble startet opp sommeren 2014. Pr utgangen av september har alle aksjonærer akseptert innløsning

av aksjene til pålydende, og prosessen vil slutføres i oktober/november. Når eierskapet er på plass vil Bindal kommune endre vedtekter slik at de er tilpasset selskapets endrede formål og funksjon.

Det vil være viktig å etablere tette samarbeidsrelasjoner til Nordland fylkeskommune og nabokommunene både i nord og sør. Det vil være sannsynlig at flere av prosjektene i handlingsplanen kan ha prosjekteiere/-medeiere fra en eller flere nabokommuner. Med en oppgående omstillingsorganisasjon vil det være lettere å etablere ressurseffektive samarbeidsprosjekt som knytter det regionale samarbeidet tettere sammen.

Bindal kommune vil ha ansvar for å behandle årsrapporter og forslag til nye handlingsplaner fra BIAS. Basert på handlingsplanene vil kommunen søke omstillingsmidler fra Nordland fylkeskommune, samt bevilge egenandel og følge opp omstillingsarbeidet. Det er videre kommunens ansvar å vurdere styrets arbeid og sammensetting.

4.2 Beskrivelse av omstillingsorganisasjonen

Nye Bindal Initiativ AS (BIAS) vil ha følgende arbeidsoppgaver:

- Følge opp og initiere revisjoner av Omstillingsplanen
- Bidra til å nå målene i Omstillingsplanen gjennom realisering og operasjonalisering av Handlingsplanen
- Prosjektarbeid knyttet til omstillingsprogrammets prosjektportefølje
- Administrasjon, inkludert prosjektutvikling og initielt arbeid samt rapportering

BIAS sitt arbeid og midler blir kanalisert gjennom ulike prosjekter. I disse prosjektene kan BIAS ha ulike roller:

- Rådgiver. Enkeltpersoner eller grupper søker råd hos BIAS for å få rådgivning innenfor strategi- og forretningsutvikling.
- Prosjekteier. Dette vil spesielt gjelde forstudier der det er et antatt stort potensial, men vanskelig å finne en eier tidlig i prosessen.
- Bidragsyter. BIAS kan bidra til finansiering av prosjekt fra næringslivet som allerede er vedtatt gjennomført.
- Partner. Deltakelse i prosjekter som blir utviklet og igangsatt i samarbeid med BIAS.
- Pådriver. BIAS skal arbeide proaktivt og være pådriver og initiere prosjekter overfor næringsliv eller bransjer.
- Tilrettelegger. BIAS skal legge til rette for at nyskappings- og utviklingsarbeidet i Bindal får gode arbeidsvilkår.
- Formidler. BIAS kommuniserer strategier, mål og resultater fra nyskappings- og utviklingsarbeidet.
- Inspirator. BIAS må bidra slik at involverte parter, næringsliv så vel som kommune og innbyggere, ser mulighetsperspektivet.
- Arenabygger. BIAS skal arbeide for å etablere arenaer for nyskaping og utvikling, og for samhandling mellom det offentlige, innbyggere og næringsliv.

En servicevillig organisasjon, med høy kvalitet på de ulike tjenester og god lokal forankring og lokalkunnskap vil være BIAS og dermed omstillingsarbeidets viktigste suksessfaktor.

Det er avgjørende at BIAS, og omstillingsarbeidet, har et avklart forhold til kommuneadministrasjonen. BIAS operasjonaliserer Handlingsplanen - som er avledet av Omstillingsplanen vedtatt av kommunestyret. Men kommuneplanlegging er et viktig verktøy for helhetlig omstilling, og dette må sees i sammenheng med omstillingsarbeidet. På den annen side må BIAS samordne seg med andre tiltak som er nødvendige - og dette må kvalitetssikres sammen med administrasjonen. Administrasjonen bør derfor trekkes inn i omstillingsarbeidet og i stor grad ansvarliggjøres i omstillingsprosessen. For å sikre et aktivt eierskap til omstillings- og nyskappingsarbeidet bør formannskapet utgjøre selskapets generalforsamling.

BIAS sitt formål beskrives som følger:

Selskapets virksomhet er næringsutvikling og forvaltning av midler tilsagt av Nordland Fylkeskommune og Bindal kommune. Selskapet skal ikke drive ervervsmessig virksomhet. Det betales ikke utbytte. Ved oppløsning av selskapet, skal eventuelle midler selskapet rår over tilfalle næringsutviklingsformål i Bindal kommune

Styret bør bestå av 3 til 5 medlemmer, hvorav ordfører i Bindal kommune skal utgjøre ett av medlemmene. Styreleder velges av generalforsamlingen. Det velges 2 varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

I sammensetting av omstillingsstyret bør følgende faktorer vektlegges:

- Sterk næringslivsrepresentasjon
- Kjønnsnøytralt
- Kompetanse teller mer enn representasjon
- God kjennskap til næringsliv, frivillig sektor og politiske prosesser
- Medlemmer skal ha autoritet og legitimitet overfor sentrale aktører
- Omstillingsstyret skal ha en aktiv, operativ rolle i arbeidet

Styreleder kan være fra næringslivet, og det anbefales at det vedtektsfestes at ordfører sitter i styret. Rådmannen bør tildeles observatørstatus med møterett sammen med Innovasjon Norge og Nordland Fylkeskommune.

Rekrutteringsprosess knyttet til ansettelse av daglig leder bør startes opp høsten 2014, med forbehold om at Nordland fylkeskommune gir tilsagn om omstillingsmidler.

Imidlertid er det svært viktig at det momentum Bindal har i ulike utviklingsprosesser ivaretas og at de igangsatte prosesser følges opp og jobbes videre med i påvente av at administrasjon er på plass.

5. Ressursinnsats og finansiering

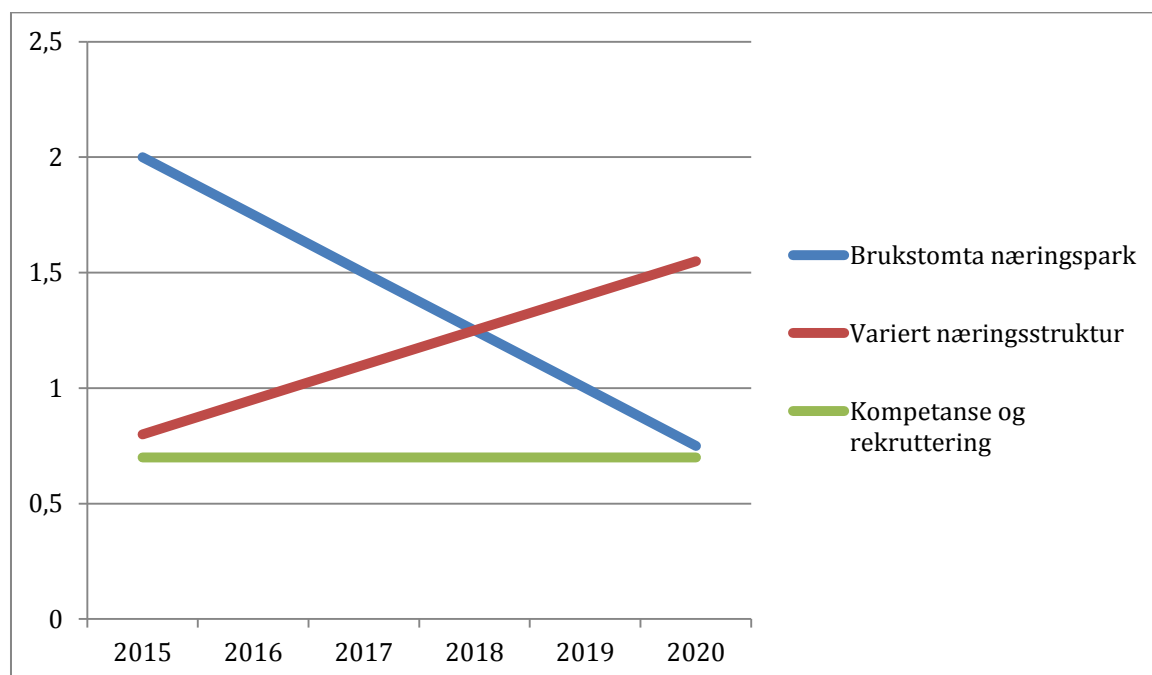
5.1 Overordnet finansiering

Det er fra kommunens side lagt til grunn at kommunen setter av inntil 1 MNOK årlig til omstillingsarbeidet, forutsatt at Nordland fylkeskommune bidrar med et årlig beløp på kr 3 MNOK. Årlig ramme for omstillingsarbeidet i Bindal vil dermed være 4 MNOK pr år. Bindal kommunes bidrag er vedtatt i kommunestyret den 19.06.2014.

I foreliggende plan legges det derfor opp til at det søkes Nordland fylkeskommune om et årlig beløp på 3 MNOK, totalt 18 MNOK i 6-årsperioden. Bindal kommunes andel vil utgjøre 6 MNOK, og total ramme for omstillingsarbeidet i Bindal er dermed 24 MNOK.

5.2 Ressurser fordelt på områder og tiltak

Det legges til grunn at ressursfordelingen vil endres i omstillingsperioden. Arbeidet med innsatsområde 1 *Brukstomta Næringspark* vil være på sitt mest intense i starten, mens innsatsområde 2 *Variert næringsstruktur* prioriteres sterkere i løpet av perioden. Innsatsområde 3 *Kompetanse og rekruttering* har jevnt, men betydelig lavere pådrag. Vi ser for oss en prinsipiell ressursprioritering i omstillingsperioden som kan fremstilles slik:

Figur 1. Ressursinnsats (vertikal akse) gjennom perioden (horisontal akse).

Ressurstildeling fordelt på områder og tiltak kan dermed se slik ut:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	sum
Brukstomta Næringspark – trebearbeidende industri	2,0	1,7	1,5	1,2	1,0	0,8	8,2
Variert næringsstruktur	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,5	6,9
Kompetanse og rekruttering	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	4,2
Sum prosjektmidler	3,4	3,3	3,3	3,2	3,1	3,0	19,3
Administrasjon*	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	1,0	4,7
Sum	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	24,0

Alle tall i MNOK.

*Administrasjonskostnader er anslått til ca. 20 % av totalbudsjettet. Det er i budsjettet lagt inn noe mindre enn 20 % i starten, noe økende utover perioden. Det anføres at det i administrasjon også ligger oppgaver knyttet til prosjektutvikling og initielt arbeid for å etablere prosjekter.

Prosjekteiernes egenfinansiering i prosjektene kommer i tillegg. Omstillingselskapets andel av prosjektfinansiering bør normalt ikke overstige 50%. Den direkte prosjektfinansieringen fra omstillingsarbeidet vil dermed i praksis utløse tilsvarende midler fra næringslivet og prosjekteiere.

Vedlegg

1. Kommunikasjonsstrategi m/plan for forankring